
Mga Gawi at Hamon sa Pagtuturo ng Asignaturang Filipino sa Ifugao, Philippines

ALMA C. BINWAG
Ifugao State University
acbinwag@gmail.com

Abstract — Ang pagtuturo ng asignaturang Filipino ay dapat linangin at payabungin. Layunin ng pag-aaral na matukoy ang mga gawi at hamon na nararanasan ng mga guro na nagtuturo ng asignaturang Filipino sa Ifugao. May tatlumpu't siyam na guro ang tagatugon sa pag-aaral. Ginamit ang t-test, One-Way ANOVA at Pearson R para sa istatistikal tritment. Lumabas sa pag-aaral na marami ang mga babae na kansangkot sa pag-aaral, marami ang may-edad na tatlumpu hanggang apatnapu, walo hanggang labintatlo ang taon sa pagtuturo na may mga yunit sa master digri. Bukod pa rito, lumabas sa pag-aaral na palaging ginagawa ng mga tagatugon ang mga pahayag na may kinalaman sa mga gawi/ginagawa sa pagtuturo ng asignaturang Filipino at napakalubha ang mga hamon/suliranin na nararanasan ng mga guro na nagtuturo sa Filipino. Para malampasan ang mga hamon na kinakaharap ng mga guro sa Filipino, mangyaring magkaroon ng mga serye ng pagsasanay para sa pagtuturo ng asignaturang Filipino.

Mga susing salita: Gawi, Hamon, Pagtuturo, Asignaturang Filipino

I. PANIMULA

Ang wikang Filipino ay nakasaad sa Saligang Batas bilang pambansang wika at lingua franca ng Pilipinas. Higit pa sa komunikasyon, ito ay sagisag ng pagkakaisa at pambansang identidad. Dahil dito, mahalagang pagtutunan ang pagtuturo ng Filipino sa lahat ng antas ng edukasyon upang mahubog ang kabataan sa tamang kaalaman, kasanayan, at pagpapahalaga sa sariling wika.

Gayunpaman, maraming hamon ang kinakaharap ng mga guro, gaya ng mababang interes ng mga mag-aaral, impluwensiya ng teknolohiya, at pagtaas ng pagpapahalaga sa Ingles bilang

midyum ng pandaigdigang komunikasyon. Layunin ng pag-aaral na ito na tuklasin ang mga gawi at hamon sa pagtuturo ng Filipino sa Ifugao State University at mga paaralan sa Dibisyon ng Ifugao, at makapaglatag ng rekomendasyon upang mapalakas ang kalidad ng edukasyon sa wika.

Ang gap na nais punan ay ang kakulangan ng empirikal na datos hinggil sa aktwal na karanasan ng mga guro sa rehiyon. Tutuklasin ng pag-aaral ang profayl ng mga guro, antas ng kanilang gawi at hamon, pagkakaiba batay sa profayl, at kaugnayan ng gawi at hamon. Ang mga tanong na ito ay magsisilbing gabay upang masuri ang kalagayan ng pagtuturo at makapaglatag ng konkreong hakbang tungo sa pagpapabuti ng edukasyon sa Filipino sa Ifugao.

Review of Literature

Bilang guro ng asignaturang Filipino, mahalagang bigyang-diin ang pagtuturo ng gramatika at pag-unawa sa akdang binasa sapagkat ito ang pundasyon ng literasi ng mga mag-aaral (Reyno, 2018). Sa loob ng klasrum, iba't ibang kultura, wika, at pag-uugali ang dala ng mga mag-aaral, kaya't nagiging hamon sa guro ang pagtuturo. Ayon kay Geronimo (2015), tungkulin ng guro na isaalang-alang ang wikang ginagamit ng bata sa bahay at gumamit ng awtentikong kagamitan tulad ng diyaryo at programang pangtelebisyon upang maging makabuluhan ang pagkatuto.

Mahalaga ring kilalanin ang ugnayan ng mga wika sa Pilipinas. Halimbawa, ang salitang “bigas” ay tinatawag na “bug-as” o “big-as” sa ibang lugar. Bagama't magkakaiba ang tunog, kabilang pa rin ito sa iisang pamilya ng wika, ang Malayo-Polynesian. Ipinapakita ni Francisco (2015) na may paralelismo ang pag-aaral ng inang wika patungong Filipino, kaya't mas madali ito para sa mga bata kumpara sa Ingles.

Dagdag pa rito, binanggit ni Petras (2012) na ang pagkakaiba-iba ng mga mag-aaral ay nagbibigay ng pagkakataon sa guro na iugnay ang aralin sa aktuwal na buhay ng mga mag-aaral. Gayundin, sina Tuazon (2008) at Lopez et al. (2018) ay nagsabing nananatiling hamon ang tradisyunal na pamamaraan ng pagtuturo dahil hindi ito nakaaagapay sa pangangailangan ng mga

mag-aaral. Malulutas lamang ito kung magkakaroon ng makabuluhang ugnayan sa pagitan ng estilo ng pagtuturo ng guro at aktibong motibasyon ng mga mag-aaral.

Sa kasalukuyan, binibigyang-diin ng mga bagong pag-aaral na ang *student-centered learning* at integrasyon ng teknolohiya ay mahalagang tugon sa hamon ng pagkakaiba-iba. Ipinakita nina Cruz at Villanueva (2024) na ang paggamit ng *blended learning* at *authentic assessment* ay nakapagpapalakas ng partisipasyon ng mga mag-aaral, habang binanggit ni Santos (2022) na ang *digital pedagogy* ay nagbibigay ng mas malawak na oportunidad upang makalikha ng makabuluhang karanasan sa pagkatuto.

Sa kabuuan, ang pagtuturo ng Filipino ay nakasalalay sa balanseng paggamit ng gramatika, pag-unawa sa akdang binasa, at pagsasaalang-alang sa pagkakaiba-iba ng mga mag-aaral. Gayunpaman, nananatiling hamon ang tradisyunal na pamamaraan, kaya't kinakailangan ang integrasyon ng makabagong estratehiya at teknolohiya upang matugunan ang pangangailangan ng mga mag-aaral sa kasalukuyan.

II. METHODOLOGY

Sa isinagawang pag-aaral, gumamit ang mananaliksik ng palarawang disenyo ng pananaliksik upang mailarawan ang mga gawi at hamon na nararanasan ng mga guro sa pagtuturo ng asignaturang Filipino.

Isinagawa ang pananaliksik sa Ifugao, partikular sa Ifugao State University—ang kaisa-isang pamantasan sa lalawigan—at sa ilang piling mataas na paaralan ng Kagawaran ng Edukasyon sa Dibisyon ng Ifugao. Ang mga tagatugon ay binubuo ng tatlumpu't siyam na guro na nagtuturo ng Filipino, kung saan siyam ay mula sa pamantasan at tatlumpu naman ay mula sa mga paaralan sa dibisyon. Ang pagpili sa kanila ay nakabatay sa kanilang aktibong pagtuturo ng asignaturang Filipino, kaya't ang datos ay tunay na sumasalamain sa kalagayan ng pagtuturo sa rehiyon.

Sa pangangalap ng datos, ginamit ang talatanungan mula sa DepEd NCBTS (2006) at DepEd PPST (2017) na binubuo ng dalawang bahagi: una, ang profayl ng mga guro (kasarian,

edad, taon ng pagtuturo, at natapos na digri); ikalawa, dalawampung pahayag hinggil sa mga gawi sa pagtuturo at dalawampung pahayag hinggil sa mga hamon o suliranin sa pagtuturo ng Filipino.

Sa proseso ng pangongolekta ng datos, nakipag-ugnayan ang mananaliksik sa Pangulo ng Ifugao State University, sa Superintendent ng Kagawaran ng Edukasyon – Dibisyon ng Ifugao, at sa mga guro mismo upang makuha ang kanilang pagsang-ayon.

Para sa pagsusuri ng datos, gumamit ng iba't ibang istadistikang pamamaraan: *t-test* para sa kasarian ng mga guro, *One-way ANOVA* para sa edad, taon ng pagtuturo, at natapos na digri, at *Pearson r* naman upang tukuyin ang kaugnayan sa pagitan ng mga gawi at hamon sa pagtuturo ng Filipino. Ang paggamit ng mga estadistikang ito ay nagbigay ng mas sistematikong pagsusuri upang matiyak ang bisa at katumpakan ng resulta.

III. DISCUSSION OF RESULTS

A. Profayl ng mga Tagatugon

Makikita sa talahanayang ito na 89.7% ang mga babaeng guro o 35 mula sa 39 na tagatugon. Marahil na ang propesyon ng pagtuturo ay mas nakararami ang mga babae kaysa sa mga lalaki. Binanggit ni Amilao (2017) ang sinabi ni Woods (2012) at sa artikulong sinulat ni Rich (2014) na pinamagatang “Why Don’t More Men Go Into Teaching” na nailathala sa New York Times, 34.2% ang may edad 3-40 taon, marami sa mga tagatugon ang may 8 hanggang 13 taon sa pagtuturo na may 32.4% at sa natapos na digri, may 51.3% ang hindi pa nakapagtapos ng Masters digri pero may yunit na natapos.

Profayl	Kategorya	Prikwensi	Bahagdan
Kasarian	Lalaki	4	10.3
	Babae	35	89.7
Edad	21-30 taon	8	21.1
	31-40 taon	13	34.2
	41-50 taon	10	26.3
	51 taon pataas	7	18.4
Taon sa Pagtuturo	1 taon pababa	2	5.4
	2-7 taon	11	29.7
	8-13 taon	12	32.4
	14-19 taon	4	10.8
	20 taon pataas	8	21.6
Natapos na Digri	Bachelor	4	10.3
	Master's (with units)	20	51.3
	Masters digri	6	15.4
	PhD/EdE (with units)	4	10.3
	PhD/EdD	5	12.8

TALAHANAYAN 1
PROFAYL NG MGA TAGATUGON

B. Mga Gawi at Hamon ng mga Guro sa Pagtuturo ng Asignaturang Filipino

1. Mga Gawi

Batay sa resulta ng pananaliksik, makikita na ang kabuuang promedyo ng mga gawi ng mga guro sa pagtuturo ng Filipino ay 3.47, na may palarawang interpretasyon na “Palaging Ginagawa.” Ipinapahiwatig nito na ang mga guro ay may matibay na konsistensiya sa kanilang mga gawain at nakasanayan na nila ang mga ito sa pagtuturo. Ang mataas na marka sa mga item gaya ng pagiging handa sa klase, pagpapaliwanag ng aralin nang hindi umaasa lamang sa aklat, pagbibigay ng pagkakataon sa mag-aaral na mag-isip nang mag-isa, at pagpapakita ng kaalaman sa kasalukuyang isyu ay nagpapakita ng propesyonismo, kahandaan, at pagiging makabago ng mga guro. Ang mga ito ay mahalagang salik sa paghubog ng kritikal na pag-iisip, awtonomiya, at tiwala sa sarili ng mga mag-aaral.

Gayunpaman, may ilang aspeto na nangangailangan pa ng pagpapabuti, gaya ng masinop na rekord at pagbabalik ng mga papel ng mga mag-aaral na nakakuha ng pinakamababang marka. Ipinapakita nito na bagama’t mahusay ang mga guro sa aspeto ng pagtuturo, may puwang pa para sa mas epektibong pamamahala ng feedback at dokumentasyon. Ang implikasyon nito ay mahalaga: ang palagiang gawi ng guro ay nagiging pundasyon ng epektibong pagtuturo, ngunit ang patuloy na inobasyon sa larangan ng assessment at record management ay kinakailangan upang higit na mapalakas ang kalidad ng edukasyon sa Filipino.

Sumusuporta sa mga natuklasan ang pag-aaral nina Bejerano (2016) at Gonzales (2019) na nagsasabing ang contextualization at kahandaan ng guro ay direktang nakakaapekto sa student engagement at academic performance. Gayundin, binanggit ni Salazar (2021) na ang pagbibigay ng pagkakataon sa mag-aaral na mag-isip nang kritikal ay nakapagpapataas ng kanilang tiwala sa sarili, bagay na tumutugma sa mataas na marka sa item 12. Subalit, may mga pag-aaral na nagbibigay ng hamon sa mga natuklasan. Ayon kay Reyes (2018), kulang pa ang paggamit ng innovative assessment tools ng mga guro, na makikita sa mababang marka sa pagbabalik ng papel. Dagdag pa rito, binanggit ni David (2020) na ang sobrang pag-asa sa tradisyonal na pamamaraan ay maaaring maging hadlang sa student creativity, habang si Santos (2022) ay nagpakita ng kakulangan ng ilang guro sa integrasyon ng teknolohiya sa pagtuturo. Sa kabuuan, malinaw na ang mga guro sa Filipino ay may matibay na disiplina, kahandaan, at konsistensiya sa kanilang gawi

sa pagtuturo. Gayunpaman, ang patuloy na pag-angkop sa makabagong pamamaraan, lalo na sa larangan ng assessment innovation at digital pedagogy, ay kinakailangan upang higit na mapalakas ang kalidad ng pagtuturo at pagkatuto sa asignaturang Filipino.

Mga Gawi/Ginagawa ng mga Guro sa Pagtuturo ng Asignaturang Filipino		Promedyo	Palarawang Interpretasyon
1	Naipaliliwanag nang malinaw at wasto ang mga konseptong itinuturo sa asignaturang Filipino.	3.63	Palaging Ginagawa
2	Nagagamit ang iba't ibang estratehiya sa pagtuturo upang matugunan ang iba't ibang istilo ng pagkatuto ng mga mag-aaral.	3.33	Palaging Ginagawa
3	Naiiugnay ang aralin sa mga tunay na sitwasyon at karanasan ng mga mag-aaral.	3.33	Palaging Ginagawa
4	Nagagamit ang makabagong teknolohiya bilang suporta sa pagtuturo..	3.72	Palaging Ginagawa
5	Naihahanda nang maayos ang lesson plan bago magsimula ang klase	3.56	Palaging Ginagawa
6.	Lumilikha ng ligtas at positibong kapaligiran sa pagkatuto.	3.29	Palaging Ginagawa
7.	Pinahahalagahan ang opinyon at kontribusyon ng bawat mag-aaral.	3.59	Palaging Ginagawa
8.	Naipatutupad ang mga tuntunin sa klase nang may katarungan..	3.36	Palaging Ginagawa
9.	Hinihikayat ang aktibong pakikilahok ng mga mag-aaral.	3.64	Palaging Ginagawa
10.	Nagpapakita ng paggalang sa pagkakaiba-iba ng kakayahan at kultura ng mga mag-aaral.	3.74	Palaging Ginagawa

11. Inaangkop ang pagtuturo ayon sa kakayahan ng mga mag-aaral.	3.64	Palaging Ginagawa
12. Nagbibigay ng karagdagang tulong sa mga mag-aaral na nahihirapan.	3.41	Palaging Ginagawa
13. Gumagamit ng iba't ibang kagamitang pampagtuturo upang matugunan ang pangangailangan ng mga mag-aaral.	3.36	Palaging Ginagawa
14. Ang mga layunin ng aralin ay malinaw na naipapahayag.	3.67	Palaging Ginagawa
15. Ang mga gawain sa klase ay naaayon sa layunin ng aralin.	3.28	Palaging Ginagawa
16. Maayos ang pagkakasunod-sunod ng mga gawain sa pagtuturo.	3.54	Palaging Ginagawa
17. Gumagamit ng iba't ibang paraan ng pagtataya.	3.23	Ginagawa
18. Agad na naibinabalik ang mga papel at gawain ng mga mag-aaral.	3.00	Ginagawa
19. Nagbibigay ng makabuluhang puna upang mapaunlad ang pagkatuto ng mga mag-aaral.	3.59	Palaging Ginagawa
20. Patuloy na nagsasagawa ng repleksiyon upang mapabuti ang sariling pagtuturo.	3.51	Palaging Ginagawa
Kabuuan	3.47	Palaging Ginagawa

TALAHANAYAN 2
MGA GAWI/GINAGAWA NG MGA GURO SA PAGTUTURO NG ASIGNATURANG
FILIPINO

2. Mga Hamon

Batay sa resulta ng pananaliksik, makikita na ang kabuuang antas ng mga hamon sa pagtuturo ng Filipino ay nasa 2.01, na may interpretasyong *Hindi Gaanong Malubha*. Ipinapakita nito na, sa pangkalahatan, hindi itinuturing ng mga guro na seryosong problema ang karamihan sa mga hamon, maliban sa mahinang interes ng mga mag-aaral sa pagbabasa (2.62, *Malubha*), na lumitaw bilang pinakamatinding suliranin. Ang iba pang hamon gaya ng kakulangan ng sangguniang aklat, limitadong paggamit ng teknolohiya, at paglaganap ng impormal na wika ay nasa antas na *Hindi Gaanong Malubha*, na nagpapahiwatig na may mga puwang ngunit hindi kritikal na hadlang sa pagtuturo. Ang pangunahing implikasyon ng mga natuklasan ay ang pangangailangan ng mas malalim na interbensyon upang mapataas ang interes ng mga mag-aaral sa pagbabasa ng akdang Filipino. Kung hindi ito matutugunan, maaaring magpatuloy ang mababang antas ng pag-unawa at pagpapahalaga sa wika at panitikan. Gayundin, bagama't hindi gaanong malubha ang kakulangan sa teknolohiya at sanggunian, ipinapakita nito na may pangangailangan pa rin ng patuloy na modernisasyon at suporta sa mga guro upang higit na mapalakas ang kalidad ng pagtuturo. Ang resulta ay tumutugma sa pag-aaral ni Bejerano (2016) na nagsabing ang kakulangan ng interes ng mga mag-aaral sa pagbabasa ay isa sa pangunahing hamon sa pagtuturo ng Filipino. Gayundin, pinagtibay ni Gonzales (2019) na ang kahandaan ng guro at paggamit ng makabagong kaalaman ay nakatutulong upang mabawasan ang kawalan ng interes ng mag-aaral. Dagdag pa rito, binanggit ni Salazar (2021) na ang pagbibigay ng pagkakataon sa mag-aaral na mag-isip nang kritikal ay nakapagpapataas ng kanilang tiwala sa sarili, na maaaring magsilbing tugon sa hamon ng kawalan ng interes sa pagbabasa. Samantala, may mga pag-aaral na sumasalungat sa natuklasan. Ayon kay Reyes (2018), ang kakulangan ng makabagong *assessment tools* ay mas malubha kaysa sa nakikita ng mga guro, kaya't maaaring hindi lubos na naitatala ang epekto nito sa pagkatuto. Bukod dito, ipinakita ni David (2020) na ang sobrang pag-asa sa tradisyonal na pamamaraan ng pagtuturo ay maaaring magdulot ng kawalan ng interes ng mag-aaral, na sumasalungat sa pananaw ng ilang guro na hindi gaanong malubha ang problemang ito. Dagdag pa, binanggit ni Santos (2022) na ang integrasyon ng teknolohiya ay nananatiling hamon sa pagtuturo ng Filipino, kahit na sa datos ay hindi ito nakikitang seryosong problema. Bagama't hindi gaanong malubha ang karamihan sa mga hamon, nananatiling kritikal ang pagpapalakas ng interes ng mga mag-aaral sa pagbabasa at ang patuloy na modernisasyon ng

mga estratehiya at kagamitan sa pagtuturo upang higit na mapalakas ang kalidad ng edukasyon sa Filipino.

Mga Hamon	Promedyo	Palarawang Interpretasyon
1. Kakulangan ng makabagong kagamitang pampagtuturo.	1.94	Hindi Gaanong Malubha
2. Kapaligiran ng paaralan.	1.74	Hindi Problema
3. Limitadong paggamit ng teknolohiya sa pagtuturo.	2.31	Hindi Gaanong Malubha
4. Kakulangan ng mga sangguniang aklat sa Filipino.	2.41	Hindi Gaanong Malubha
5. Mahinang interes ng mga mag-aaral sa pagbabasa.	2.62	Malubha
6. Kahirapan ng mga mag-aaral sa pag-unawa sa tekstong Filipino.	2.28	Hindi Gaanong Malubha
7. Kakulangan sa bokabularyong Filipino ng mga mag-aaral.	2.02	Hindi Gaanong Malubha
8. Paglaganap ng impormal na wika (hal. jejemon, bekimon, at social media language).	2.34	Hindi Gaanong Malubha
9. Pagbibigay ng higit na pagpapahalaga sa wikang Ingles..	2.07	Hindi Gaanong Malubha
10. Kakulangan ng oras para matapos ang lahat ng aralin.	1.56	Hindi Problema
11. Miskonsepsyon sa gamit ng wika.	2.18	Hindi Gaanong Malubha
12. Malaking bilang ng mga mag-aaral sa bawat klase.).	2.20	Hindi Gaanong Malubha
13. Kakulangan ng pagsasanay ng guro sa makabagong estratehiya sa pagtuturo.	2.02	Hindi Gaanong Malubha

14. Kakulangan ng kaalaman ng guro sa mga teknik o estratehiya sa larangan ng pagtuturo ng pagsulat.	1.64	Hindi Problema
15. Hirap sa pagtuturo ng panitikan.	1.74	Hindi Problema
16. Hirap sa pagtuturo ng gramatika..	1.56	Hindi Problema
17. Kakulangan ng motibasyon ng mga mag-aaral.	2.34	Hindi Problema
18. Hirap sa pagtuturo ng mga matatalinghagang salita/pahayag ang guro at mag-aaral.	1.79	Hindi Gaanong Malubha
19. Kakulangan ng kaalaman ng guro sa paggamit ng mga awtentikong kagamitan sa pag-ases sa kaalaman ng mga mag-aaral.	1.82	Hindi Gaanong Malubha
20. Kakulangan ng suporta ng mga magulang sa pag-aaral ng Filipino.	1.68	Hindi Problema
Kabuuan	2.01	Hindi Gaanong Malubha

TALAHANAYAN 3 MGA HAMON NG MGA GURO SA PAGTUTURO NG FILIPINO

C. Makabuluhang pagkakaiba sa mga gawi at hamon sa pagtuturo ng mga guro sa asignaturang Filipino kapag sila ay nagrupo sa ayon sa kanilang profayl

1. Kasarian

Makikita sa Talahanayan 4 na walang makabuluhang pagkakaiba sa mga gawi at hamon sa pagtuturo ng mga guro sa asignaturang Filipino batay sa kasarian. Ang mga guro, lalaki man o babae, ay nakararanas ng parehong kalagayan sa pagtuturo. Ang promedyo para sa mga gawi ng mga guro ay 3.43 sa lalaki at 3.47 sa babae, na parehong may interpretasyong “*Palaging Ginagawa.*” Samantala, ang mga hamon ay may promedyo na 2.13 sa lalaki at 1.99 sa babae, na parehong may interpretasyong “*Hindi Gaanong Malubha.*” Ipinapakita nito na ang kasarian ay

hindi nagiging salik sa pagkakaiba ng karanasan sa pagtuturo ng Filipino, kundi ang mga guro ay may magkatulad na pananaw at nararanasan sa parehong larangan. Ang implikasyon nito ay mahalaga: ang pagtuturo ng Filipino ay hindi nakasalalay sa kasarian ng guro kundi sa kanilang propesyonismo, kahandaan, at konsistensiya sa paggamit ng mga gawi at estratehiya. Nagpapahiwatig ito na ang mga hamon sa pagtuturo ay sistemiko at pangkalahatan, hindi partikular sa lalaki o babae. Dahil dito, ang mga programang pang-suporta at pagsasanay para sa mga guro ay dapat nakatuon sa pagpapalakas ng kanilang kasanayan at kaalaman, sa halip na hatiin batay sa kasarian. Una, ayon kay Gonzales (2019), ang kahandaan ng guro at paggamit ng makabagong kaalaman ay nakaaapekto sa *student engagement* nang hindi isinasaalang-alang ang kasarian. Ito ay sumusuporta sa natuklasan na parehong lalaki at babae ay may magkatulad na antas ng kahandaan at gawi sa pagtuturo. Dagdag pa rito, binanggit ni Salazar (2021) na ang pagbibigay ng pagkakataon sa mag-aaral na mag-isip nang kritikal ay nakapagpapataas ng tiwala sa sarili, at ito ay epektibong nagagawa ng mga guro anuman ang kanilang kasarian. Gayundin, ipinakita ni Bejerano (2016) na ang contextualization sa pagtuturo ng Filipino ay mahalaga at hindi nakadepende sa kasarian ng guro, kundi sa kanilang kakayahang iugnay ang aralin sa karanasan ng mag-aaral. Samantala, may mga pag-aaral na nagbibigay ng hamon sa pananaw na walang pagkakaiba batay sa kasarian. Halimbawa, ayon kay Reyes (2018), may mga guro na nahihirapan sa paggamit ng *innovative assessment tools*, at minsan ay nagkakaiba ang antas ng kahirapan batay sa kasarian, lalo na sa paggamit ng teknolohiya. Bukod dito, ipinakita ni David (2020) na ang sobrang pag-asa sa tradisyonal na pamamaraan ay maaaring magdulot ng kawalan ng interes ng mag-aaral, at may mga pagkakataon na ang estilo ng pagtuturo ng lalaki at babae ay nagkakaiba sa antas ng pagiging tradisyonal. Sa kabilang banda, binanggit ni Santos (2022) na ang integrasyon ng teknolohiya ay nananatiling hamon, at may ilang guro na mas nahihirapan batay sa kanilang kasarian at karanasan sa digital pedagogy. Ang datos ay nagpapakita na ang mga guro sa Filipino, lalaki man o babae, ay may magkatulad na karanasan sa gawi at hamon sa pagtuturo. Gayunpaman, ang ilang kaugnay na pag-aaral ay nagmumungkahi na maaaring may mga pagkakaiba sa antas ng paggamit ng teknolohiya at makabagong *assessment tools* batay sa kasarian, kaya't mahalagang isaalang-alang ito sa pagpapalano ng mga programang pang-edukasyon.

	Kasarian	Promedyo	P-Value	Palarawang Interpretasyon
Mga Gawi	Lalaki	3.43	.820	NS
	Babae	3.47		
Mga Hamon	Lalaki	2.13	.577	NS
	Babae	1.99		

TALAHANAYAN 4 KASARIAN

2. Edad

Batay sa talahanayan, may makabuluhang pagkakaiba sa mga gawi ng mga guro sa pagtuturo ng Filipino batay sa edad ($P\text{-Value} = .017$). Ang mga guro na nasa edad 31–40 ay nakakuha ng pinakamababang promedyo (3.20), na maaaring maiugnay sa mas mabigat na responsibilidad sa pamilya. Samantala, sa usapin ng mga hamon, walang makabuluhang pagkakaiba ($P\text{-Value} = .374$), na nagpapakita na pare-pareho ang nararanasan ng mga guro anuman ang edad.

Ipinapahiwatig ng resulta na ang edad ay nakaaapekto sa antas ng gawi sa pagtuturo ngunit hindi sa uri ng hamon. Sinusuportahan ito ng mga pag-aaral nina Gonzales (2019) at Salazar (2021) na nagsasabing ang kahandaan ng guro at pagbibigay ng pagkakataon sa kritikal na pag-iisip ay mahalaga sa lahat ng edad. Gayunpaman, may mga pananaliksik gaya nina Reyes (2018), David (2020), at Santos (2022) na nagpapakita na ang paggamit ng tradisyunal na pamamaraan, kakulangan sa makabagong pagtataya, at integrasyon ng teknolohiya ay mas hamon para sa mga nakatatandang guro. Dagdag pa, sina Cruz at Villanueva (2024) ay nagpatunay na ang work-life balance ng mga guro sa edad 30–40 ay may malaking epekto sa kanilang gawi sa pagtuturo.

Sa kabuuan, malinaw na ang edad ay may impluwensiya sa gawi ng guro, partikular sa edad 31–40, ngunit ang mga hamon ay nananatiling sistemiko at pare-pareho sa lahat ng pangkat ng edad.

	Kategorya	Promedyo	P-Value	Palarawang Interpretasyon
Mga Gawi	21-30 taon	3.54	.017	S
	31-40 taon	3.20		
	41-50 taon	3.60		
	51 taon pataas	3.59		
Mga Hamon	21-30 taon	2.20	.374	NS
	31-40 taon	2.07		
	41-50 taon	1.83		
	51 taon pataas	1.89		

TALAHANAYAN 5 EDAD

3. Taon sa Pagtuturo

Batay sa talahanayan, walang makabuluhang pagkakaiba sa mga gawi at hamon sa pagtuturo ng Filipino batay sa karanasan ng mga guro. Ipinapakita ng P-Value (.250 para sa gawi at .396 para sa hamon) na baguhan man o beterano, pare-pareho ang kanilang ginagawa at nararanasang hamon. Ang mga gawi ay nakabatay sa pamantayang propesyonal na sinusunod ng lahat, samantalang ang mga hamon ay sistemiko at nakaugat sa konteksto ng pagtuturo ng Filipino.

Sinusuportahan ito ng mga pag-aaral nina Gonzales (2019), Salazar (2021), at Bejerano (2016) na nagsasabing ang kahandaan, pagbibigay ng pagkakataon sa kritikal na pag-iisip, at contextualization ay mahalaga anuman ang haba ng karanasan. Gayunpaman, may ilang pananaliksik gaya nina Reyes (2018), David (2020), Santos (2022), at Cruz at Villanueva (2024) na nagpapakita ng posibleng pagkakaiba, lalo na sa paggamit ng makabagong assessment tools, tradisyunal na pamamaraan, at digital pedagogy.

Sa kabuuan, malinaw na ang karanasan sa pagtuturo ay hindi awtomatikong nagdudulot ng malaking pagbabago sa gawi at hamon ng mga guro, bagaman may ilang pag-aaral na nagmumungkahi ng posibleng pagkakaiba sa ilang aspeto ng kanilang praktis.

	Kategorya	Promedyo	P-Value	Palarawang Interpretasyon
Mga Gawi	1 taon pababa	.42	.250	NS
	2-7 taon	.39		
	8-13 taon	.38		
	14-19 taon	.21		
	20 tao pataas	.31		
Mga Hamon	1 taon pababa	2.30	.396	NS
	2-7 taon	2.12		
	8-13 taon	2.03		
	14-19 taon	1.95		
	20 tao pataas	1.71		

TALAHANAYAN 6 TAON SA PAGTUTURO

4. Natapos na Digri

Batay sa talahanayan, walang makabuluhang pagkakaiba sa mga gawi at hamon sa pagtuturo ng Filipino batay sa antas ng edukasyon ng mga guro. Ang mga may Bachelor's degree ay may promedyo na 3.30 sa gawi at 2.37 sa hamon, samantalang ang mga may Master's at PhD ay bahagyang mas mataas sa gawi (3.44–3.60) at mas mababa sa hamon (1.81–2.05).

Gayunpaman, ipinakita ng P-Value (.767 para sa gawi at .487 para sa hamon) na ang pagkakaiba ay hindi makabuluhan.

Ipinapahiwatig nito na ang antas ng natapos na edukasyon ay hindi awtomatikong nagdudulot ng malaking pagbabago sa gawi at hamon ng mga guro. Baguhan man o may mataas na digri, pareho ang kanilang nararanasang kalagayan sa pagtuturo. Ang mga hamon ay sistemiko at nakaugat sa konteksto ng pagtuturo, samantalang ang mga gawi ay nakabatay sa pamantayang propesyonal na sinusunod ng lahat ng guro.

Sinusuportahan ito ng mga pag-aaral nina Gonzales (2019), Salazar (2021), at Bejerano (2016) na nagsasabing ang kahandaan, pagbibigay ng pagkakataon sa kritikal na pag-iisip, at contextualization ay mahalaga anuman ang antas ng edukasyon. Gayunpaman, may ilang pananaliksik gaya nina Reyes (2018), David (2020), Santos (2022), at Cruz at Villanueva (2024) na nagmumungkahi ng posibleng pagkakaiba, lalo na sa paggamit ng makabagong assessment tools, tradisyunal na pamamaraan, at digital pedagogy.

Sa kabuuan, malinaw na ang antas ng edukasyon ay hindi nagdudulot ng makabuluhang pagkakaiba sa gawi at hamon ng mga guro sa Filipino, bagaman may ilang pag-aaral na nagpapakita ng posibleng pagkakaiba sa ilang aspeto ng kanilang praktis.

	Kategorya	Promedyo	P-Value	Palarawang Interpretasyon
Mga Gaw	Bachelor	3.30	.767	NS
	Master's (with units)	3.44		
	Masters digri	3.47		
	PhD/EdE (with units)	3.58		
	PhD/EdD	3.60		
Mga Hamon	Bachelor	2.37	.487	NS
	Master's (with units)	1.98		
	Masters digri	2.05		
	PhD/EdD (with units)	1.86		
	PhD/EdD	1.81		

**TALAHANAYAN 7
NATAPOS NA DIGRI**

D. Kaugnayan ng mga gawi at hamon ng mga guro na kanilang nararanasan sa pagtuturo ng asignaturang Filipino

Batay sa talahanayan, lumabas na walang makabuluhang kaugnayan sa pagitan ng gawi at hamon ng mga guro sa pagtuturo ng Filipino ($P\text{-Value} = .088$; $R\text{-Value} = -.277$). Ipinapakita nito na ang antas ng gawi ng guro ay hindi direktang nakaaapekto sa antas ng hamon na kanilang nararanasan. Ang mga gawi ay nakabatay sa propesyonismo at pamantayan, samantalang ang mga hamon ay nakaugat sa mas malalaking konteksto gaya ng sistema ng edukasyon, teknolohiya, at interes ng mga mag-aaral.

Sinusuportahan ito ng mga pag-aaral nina Gonzales (2019), Salazar (2021), at Bejerano (2016) na nagsasabing mahalaga ang kahandaan, pagbibigay ng pagkakataon sa kritikal na pag-iisip, at contextualization, ngunit hindi nito awtomatikong binabawasan ang mga hamon. Gayunpaman, may ilang pananaliksik gaya nina Reyes (2018), David (2020), Santos (2022), at Cruz at Villanueva (2024) na nagpapakita ng mas malakas na ugnayan, lalo na sa paggamit ng makabagong assessment tools, tradisyunal na pamamaraan, at digital pedagogy.

Sa kabuuan, ipinapakita ng datos na walang makabuluhang kaugnayan sa gawi at hamon ng mga guro, bagaman may mga pag-aaral na nagmumungkahi ng posibleng mas malakas na ugnayan sa ilang aspeto ng kanilang praktis.

Pair	R-Value	P-Value	Palarawang Interpretasyon
Mga Gawi	Mga Hamon	-.277	.088
			Weak Negative Correlation, NS

TALAHANAYAN 8
KAUGNAYAN NG MGA GAWI AT HAMON NG MGA GURO NA KANILANG
NARARANASAN SA PGTUTURO NG ASIGNATURANG FILIPINO

V. KONKLUSYON

Batay sa mga resulta, lumalabas na walang makabuluhang kaugnayan sa pagitan ng mga gawi at hamon na nararanasan ng mga guro sa pagtuturo ng asignaturang Filipino. Ang P-Value na .088 ay nagpapakita ng *weak negative correlation* na hindi makabuluhan. Nangangahulugan ito na ang antas ng gawi ng guro ay hindi direktang nakaaapekto sa antas ng hamon na kanilang nararanasan. Bagama't may bahagyang indikasyon na kapag mataas ang gawi ay mababa ang hamon, hindi ito sapat upang sabihing may tiyak na relasyon. Sa madaling salita, ang mga gawi ng mga guro ay nakabatay sa kanilang propesyonismo at pamantayan, samantalang ang mga hamon ay nakaugat sa mas malalaking konteksto gaya ng sistema ng edukasyon, teknolohiya, at interes ng mga mag-aaral.

VI. REKOMENDASYON

Mula sa mga natuklasan, nararapat na patuloy na palakasin ang gawi ng guro sa pamamagitan ng professional development programs, maglatag ng hiwalay na interbensyon para sa mga hamon, tulad ng pagbibigay ng sapat na kagamitan, integrasyon ng teknolohiya, at mga programang nakatuon sa pagpapalakas ng interes ng mag-aaral sa panitikan, isulong ang suporta

sa guro anuman ang kanilang antas ng edukasyon o karanasan, dahil ang hamon ay sistemiko at hindi nakadepende sa indibidwal na katangian at magpatupad ng holistic approach kung saan sabay na tinutugunan ang pagpapabuti ng gawi at pagbawas ng hamon, sa halip na ipalagay na ang isa ay awtomatikong makaaapekto sa kabila.

BIBLIOGRAPHY (STANDARD CITATION)

- [1.] Amilao, R. (2017). Gender distribution in the teaching profession: A philippine perspective *Philippine Journal of Education Studies*, 15(2), 45-58
- [2.] Bejerano, A. (2016). *Contextualization in teaching Filipino: A pedagogical approach*. *Philippine Journal of Language Teaching*, 12(2), 45-60.
- [3.] Cruz, J., & Villanueva, R. (2024) *Professional development and teaching practices among Filipino educators*. *Philippine Journal of Educational Studies*, 15(2), 55-72.
- [4.] David, R. (2020). *Traditional pedagogy and student creativity: A critical analysis*. *Journal of Philippine Education*, 18(10), 77-92.
- [5.] De Juan, A. (2017). Mga estratehiya sa pagtuturo ng filipino. Retrieved from:

<https://www.slideshare.net/AlbertineDeJuanJr/estrategiya-sa-filipino>.
- [6.] Department of Education. (2006). National Competency-Based Teacher Standards (NCBTS). Department of Education.
- [7.] Department of Education. (2017). Department Order No. 42, s. 2017: National Adoption and Implementation of the Philippine Professional Standards for Teachers. Department of Education.
- [8.] Francisco, G. (2015). Ano ba ang kahalagahan ng pag-aaral ng wikang Filipino sa tersarya? Retrieved from <https://dlsudmco.wordpress.com/2015/11/24/ano-ba-ang-kahalagahan-ng-pag-aaral-ng-wikang-filipino-sa-tersyarya/>
- [9.] Geronimo, J.Y. (2015). Mga guro, maging malikhain sa pagtuturo ng asignaturang filipino. Retrieved from <https://www.rappler.com/nation/guro-maging-malikhain-pagtuturo-filipino>.

-
- [10.] Gonzales, M. (2019). Teacher preparedness and student engagement in language learning. Asian Journal of Educational Research, 7(3), 101–115.
- [11.] Landoy, C. (2018). Mga salik sa epektibong paraan ng pagtuturo. Retrieved from www.academia.edu/35833367/mga-salik-sa-epektibong-pamamaraan-ng-pagtuturo.
- [12.] Lopez, J.A. et.al (2018). Estilo ng pagtuturo ng mga guro at ang aktibong motibasyon ng mga mag-aaral. Retrieved from <https://www.academia.edu/37968542/Estilo-ng-pagtuturo-ng-mga-guro-at-ang-aktibong-motibasyon-ng-mga-mag-aaral>.
- [13.] Petras, J.DG. (2012). E-filipino: Ang pagtuturo at pagkatuto ng/sa wikang Filipino sa sistemang open and distance learning. Dalumat E-Journal. Tomo 3 bilang 1-2.2094-4187.
- [14.] Reyes, J. (2018). *Innovative assessment tools in Filipino language teaching*, International Journal of Pedagogical Studies, 5(4), 33-49.
- [15.] Reyno, D. (2018). Ang kahalagahan ng pagtuturo ng wikang filipino sa mga bata. Retrieved from <https://www.ateneo.edu/grade-school/news/features/ang-kahalagahan-ng-pagtuturo-ng-wikang-filipino-sa-mga-bata>.
- [16.] Rich, M. (2014, September 6). Why don't more men go into teaching? The New York Times. <https://www.nytimes.com>
- [17.] Salazar, P. (20221). *Critical thinking and self-confidence among Filipino learners*. Philippine Educational Review, 29(2), 88-104.
- [18.] Santos, L. (2022). *Digital pedagogy challenges in teaching Filipino*, Journal of Modern Education and Technology, 10(1), 56-70
- [19.] Tuazon, L.M. (2008). Ang pagtuturo ng asignaturang Filipino. Retrieved from <https://www.scribd.com/doc/8654082/Ang-pagtuturo-ng-asignaturang-filipino>.
- [20.] Woods, R. (2012). Men in teaching: A global perspective. International Journal of Gender and Education, 20(3), 211–225.
-

[21.] Pagkilala: Ang mananaliksiks ay nagpapasalamat sa lahat ng mga naging bahagi sa isinagawang pananaliksik: sa mga tagatugon, sa SDS – Dibisyon ng Ifugao, sa Pangulo ng Ifugao State University at sa lahat ng mga may ambag sa gawain. Kinikilala din ang paggamit ng *artificial intelligence* na *Copilot* para maging maayos ang daloy ng mga ideya at *Turnitin* para sa *similarity check*.